

Koolitee on julgustükk

Maalapse koolitee on pikk ja väsitav. Linnas valitakse kool konkurentsivõime ja maine põhjal, koolitee pikkus pole oluline.

Birgit Püve
Juhani Püttsepp

elu@ekspress.ee

Kui Pelguranna poiss **Martin** oli seitsmeaastane, oli ta nii pisikest kasvu, et isa pidi talle ostma viieaastastele mõeldud – ja tavalisest kõvasti erksamad – riided. Siis ei kao poiss üksi kooli poole sammudes suurte inimeste vahele ära.

“Mul oli tõsine hirm, et poiss kukub talvel libeda ja suurte hangedega bussi alla,” räägib isa **Sulev**. Pelguranna gümnaasiumisse läks Martin kas jala või sõitis ühe peatuse bussiga.

Asi muutus keerulisemaks, kui perekond vahetas elukohta ja kolis Kalamajja. Keslinna koolides olid kõik klassid juba täis. Kuna Martin tahtiski kindlasti jääda sõprade juurde Pelguranda, muutus marsruut totaalselt. Nüüd tuli sõita kaks-kolm peatust trolliga, joosta sadakond meetrit eemale bussipeatusse ja sõita sealt veel kolm-neli peatust edasi.

Liiklusõnnetusse poiss küll ei sattunud. Kuid mõni aeg hiljem jäi ta ette pättidele. Rahakotist ja mobiilist oli Martin korraga ilma.

Otsustab kooli maine

Tallinna Pelgulinna gümnaasiumi direktor **Tõnu Piibur** räägib, et tavaliselt hakkavad lapsed üksi koolis käima 1. klassi teisest poolest.

Kui laps armastab näiteks joonistada või tahab saada arvutiasjatundjaks, tuleb vanematel otsustada, kas pikem ja ohtlikum koolitee väärib lapse erihuvide teenimist.

Tallinnas on näiteks kaks kunstikallakuga kooli. Neist ühes, Pelgulinna gümnaasiumis, õpib lapsi tervest linnast. Kuid neid on ka Keilast (25 km) ja isegi Hiiuimaalt (!). Saarelt pärit õpilane elab nädala sees Tallinnas sugulaste juures. “Üle poolte lastest on teinud valiku meie kooli kasuks just ise,” ütleb Piibur.

Tähtsam on kool, mitte see, mil viisil sinna saadakse. Seda kinnitab Tallinna haridusameti tänavusügisene uuring. Oma linnaosa koolis käib kõigest 59 protsenti Tallinna koolilastest. Ligi 30 protsenti eelistavad lähikonna kooli asemel mõnd teist.

Määravaks on saanud kooli konkurentsivõime ja maine, arvab Tallinna haridusameti peaspetsialist **Rainer Rannala**.

Poputamine või pidev mure?

Üks Tartu pere hellitas oma poegi (kaheksa-üheksa-aastased) sedavõrd, et kui ütskord ei olnud emal või isal võimalik poisse soojas autos kooli sõidutada, jätsid need kooli minemata.

KOOLIBUSS VASKA: Iga koolipäeva hommikul kell 7:15 korjab Vaska-buss peale lambakasvatataja Jaan Londi neli last ja viib nad Vastse-Kuustesse kooli.

Võsukeste logistika pärast muretsevad paljud vanemad. Samas on nende kooli sõidutamine tihti ainuke võimalus anda lastele parem haridus.

Just sel põhjusel ärkab Tallinna Liivamäe elanik **Piret Tamm** iga hommikul 6.30 – kuigi tema tööpäev algab alles kell kümme. Seitsmekilomeetrine tiir käib marsruudil Liivamäe – Liivalaia Gümnaasium (esimese klassi poisi **Timothy** kool) – vanalinn (kolmanda klassi tüdruku **Lilithy** kool Gustav Adolfi gümnaasium). Tammele on tee ammu pähe kulunud.

Direktor Piibur ei pea koolitee pikkust peamiseks: “Kui laps on ise valinud kooli ja ta tõesti tahab seal käia, siis tuleb ta kooli parema tujuga, satub vähem liiklusõnnetusse ja saab ka vähem peksa.”

Seadus määrab koolitee

Soomes 1999. aasta alguses kehtima hakanud põhiharidusseaduse järgi peab vald seadma koolituse nii, et õpilaste kooliteed oleksid võimalikult ohutud ja lühikesed. Pikk koolitee võib eriti väikestele lastele olla ebaõiglane lisakoorem – võrreldes teiste lastega, kelle kool asub kodu lähedal.

Kui Soome lapse koolitee on üle viie kilomeetri pikk (või õpilase eale ja tingimustele liiga raske, väsitav või ohtlik), on õpilasel õigus tasuta transpordile. Vastasel juhul tuleb vanematele lapse

kooli sõidutamine kinni maksta. Seaduse järgi tohib õpilase kooliteekonnale päevas koos ootamisega kuluda kõige rohkem kaks ja pool tundi.

Eestis oli sama ajapiir arutlusele uue haridusseadustiku väljatöötamisel.

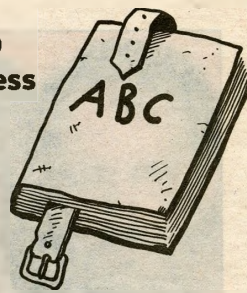
Õiguskantsler **Allar Jõks** tegi läinud aastal ettepaneku lisada põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse klausel, mis kohustaks kohalikke omavalitsusi hoolitsema koolide sulgemisel selle eest, et õpilaste kooliteed oleksid võimalikult turvalised ja lühikesed.

Eestis paneb seadus omavalitsusele kohustuse korraldada õpilaste vedu järgmistel juhtudel: jalgsi käidava koolitee pikkus ületab kolm kilomeetrit, kooli ja kodu vahel pole regulaarset või õpikorraldusega sobivat bussiliini või puuduvad koolil internaadiruumid.

Maalapsel pole valikut

Tegelikult asi nii ei käi. Hiiu- ja Kõrgessaare algkool suleti möödunud kevadel. **Leelo Sarapuu** ei saanud oma **Laurat** (4. kl) ja

KOOLILOOD
Eesti Ekspress
jätkab
artiklisarja,
mis räägib
muutustest
koolielus.

MALEV TOOM

Liisbetti (1. kl) õppima mitte viie kilomeetri kaugusele Lauka põhikooli, vaid hoopis Kärklasse.

“Ei teinud seda seepärast, et Laukalt korralikku haridust ei saaks, vaid protestiks. Miks pidi vald kaotama toreda Kõrgessaare kooli, mis oli lastele nagu teine kodu?”

Sarapuu laste koolitee pikenes paarikümne kilomeetri võrra ja nad peavad nüüd viisteist minutit varem ärkama.

Kõrgessaare kandist käib Kärklasse koolis paarkümmend pisikest hiidlast. Valla koolibuss neid kohale ei vii.

“Üks isa korjab hommikul oma auto umbselt lapsi täis ja sõidab Kärklasse,” kirjeldab Sarapuu isepäiste vandiraiujate lahendust transpordiprobleemile.

Vastse-Kuuste kooli (Põlva- ja Kõrgessaare vahel) 168 õpilasest kasutavad koolibussi pooled.

Lootvina küla ringi, kust tulevad peale lambakasvatataja Jaan Londi neli algkoolieas last, sõidab 12 aasta vanune Kaukaasias valmistatud KAVZ. Lapsed kutsuvad seda koeraninaga bussi Vaskaks.

Lapsed on vaevalt viis minutit oodanud, kui Vaska kollased silmad novembriudus valguma hakkavad.

Vastse-Kuuste õppealajuhataja **Inge Kalle** kiidab just maal elavate laste kooliteed: siin puutub laps kokku loodusega.

“Rebaseid, kitsi, hiiri ja konni kohtab maalaps kooliteel peaaegu iga päev. Ja pimedas käimine on talle julguseharjutus.”